

Δρ Δημήτρης Μαυρίδης

Καθηγητής Στατιστικής στο Παιδαγωγικό

Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Εργαστήριο με τίτλο «Εισαγωγή στη χρήση της μέτα-ανάλυσης για τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας ψυχολογικών παρεμβάσεων»

Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας μιας παρέμβασης, συχνά βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μεγάλο αριθμό ευρημάτων από τυχαιοποιημένες (πειραματικές) μελέτες. Οι διαθέσιμες μελέτες ενδέχεται να διαφέρουν ως προς την ποιότητα, τον όγκο και την αξιοπιστία της πληροφορίας που παρέχουν, καθώς και ως προς τα αποτελέσματά τους. Συνεπώς, ανακύπτει η ανάγκη για μια συστηματική και αντικειμενική σύνθεση του συνόλου των διαθέσιμων δεδομένων.

Η ανάγκη αυτή καλύπτεται μέσω της συστηματικής ανασκόπησης, μιας μεθοδολογίας που εντοπίζει, αξιολογεί και συνθέτει όλες τις σχετικές μελέτες οι οποίες πληρούν προκαθορισμένα κριτήρια ένταξης. Όταν, επιπλέον, επιδιώκεται η ποσοτική σύνθεση των αποτελεσμάτων των επιμέρους μελετών, εφαρμόζεται η στατιστική μέθοδος της μέτα-ανάλυσης.

Η συστηματική ανασκόπηση σε συνδυασμό με τη μέτα-ανάλυση βρίσκεται στην κορυφή της πυραμίδας της τεκμηριωμένης επιστημονικής γνώσης (evidence hierarchy) και συνιστάται από διεθνείς οργανισμούς, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της ασφάλειας παρεμβάσεων. Μεταξύ των σημαντικότερων πλεονεκτημάτων της συγκαταλέγονται η αύξηση της στατιστικής ισχύος και της ακρίβειας των εκτιμήσεων, καθώς και η διερεύνηση της μεταβλητότητας των αποτελεσμάτων μεταξύ των μελετών (ετερογένεια).

Η ετερογένεια αποτελεί βασικό αντικείμενο μελέτης, καθώς οι επιμέρους έρευνες συχνά διαφέρουν ως προς τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων, τον τρόπο εφαρμογής της παρέμβασης και άλλες μεθοδολογικές παραμέτρους. Η διερεύνησή της επιτρέπει την απάντηση σε κρίσιμα ερωτήματα, όπως: Είναι αποτελεσματική η παρέμβαση; Σε ποιους πληθυσμούς εμφανίζει μεγαλύτερο όφελος; Ποιος είναι ο βέλτιστος τρόπος εφαρμογής της; Κάτω από ποιες συνθήκες επιτυγχάνονται τα καλύτερα αποτελέσματα;

Στο εργαστήριο θα παρουσιαστούν:

- οι βασικές στατιστικές μέθοδοι της μέτα-ανάλυσης, μαζί με τα πλεονεκτήματα και τους περιορισμούς τους,
- τεχνικές διερεύνησης και ερμηνείας της ετερογένειας μεταξύ των μελετών,
- το φαινόμενο του συστηματικού σφάλματος δημοσίευσης (publication bias), καθώς και μέθοδοι ανίχνευσης και αντιμετώπισής του,
- η εφαρμογή των παραπάνω μεθόδων με τη χρήση εξειδικευμένου στατιστικού λογισμικού,
- συχνά μεθοδολογικά και στατιστικά σφάλματα που παρατηρούνται στην πράξη και τρόποι αποφυγής τους.